

medens man, som sagt, paalagde Beboerne af Lolland for den allerstørste Del selv at bære Skaden. Det manglede da heller ikke den Gang paa Protester imod Loven fra de lolland-falsterske Rigsdagsmænds Side. Det daværende Medlem for Saks-købing, Chr. Pedersen, udtalte, da Digeloven var forelagt, at ved denne Lovs Forelæggelse bleve Beboerne stillede i en meget vanskelig Situation, idet de bleve stillede over for tre Alternativer: De kunde enten faa Loven vedtagen og sulde ihjel, eller faa Loven forkastet og saa drukne ved den næste Stormflod, eller tage deres gode Tøj og rejse ud af Landet. Ganske lignende Udtalelser, om ikke saa kraftige, kom fra de andre lollandske Repræsentanter. Det daværende Medlem for Nykøbing, Rasmus Claussen, udtalte, at samtidig med, at man beskyttede Landet, undergravede man Borgernes Eksistens derovre. Det daværende Medlem for Maribo, Professor Frederiksen, tog ikke i Betænkning at udtale, at den almindelige Opfattelse i Landet var, at den Ulykke, der saa haardt havde ramt en Del af Landet, burde bæres af hele Landet. Se, det, som særlig forekommer mig at være en stor Uretfærdighed i den da vedtagne Digelov, er, at man paalagde Amtet at betale ca. $\frac{1}{2}$ Mill. Kr. til denne Sag. Den daværende Indenrigsminister havde ogsaa i det oprindelige Lovforslag ment, at der ingen Grund var til at paalægge Amtet at betale noget. Han havde forelagt et Lovforslag, hvorved der ikke paalagdes Amtet nogen Del af Anlægsomkostningerne ved Digerne, og der var en Mængde Rigsdagsmænd i begge Ting, som ogsaa udtalte sig derimod. Det var særlig Juristerne, som udtalte sig imod det. Jeg kan saaledes nævne et daværende Medlem af Folketinget, nuværende Kammeradvokat Hindenburg, som udtalte, at efter hans Mening var det ikke en Gang lovmedholdeligt, at man paalagde Amtet det; en saadan Ulykke maatte enten være en rent privat Sag, hvor Folk selv maatte træffe de fornødne Foranstaltninger, eller ogsaa maatte man betragte det som en national Ulykke; der var ikke Spor af Grund til at paalægge en Mand, som boede paa Nordkysten af Lolland, at betale noget, fordi en Mand paa Sydcoysten af Lolland havde lidt en Skade; der var ikke mere Grund til at paalægge en saadan Mand paa Nordkysten at betale noget, end der f. Eks. var til at paalægge en hvilken som helst anden Borger i Staten at betale noget. Det er nemlig værd at lægge Mærke til, at den ret-

store Sum, ca. $\frac{1}{2}$ Mill. Kr., var noget, som de andre Beboere, ogsaa de, som selv havde lidt Skade ved Vandffoden, kom til at betale til senere hen. I det hele taget viste det sig under denne Lovs Forhandling i Rigsdagen, at der var en meget stor Uklarhed til Stede. De lollandske Repræsentanter turde ikke stemme imod Loven, og det var jo væsentlig deres Skyld, maa jeg i øvrigt sige, at der blev indført denne Paragraf om, at Amtet ogsaa skulde svare det store Bidrag. Og naar de ikke turde stemme imod Loven, var det jo egentlig ret naturligt. For hvis der i en nærmere Fremtid var sket noget igen dernede, saa vilde det have været et ret stort Ansvar for dem, og det vilde være faldet ret haardt paa dem. Men der var dog adskillige Rigsdagsmænd, som havde deres Betænkkeligheder. Jeg kan saaledes nævne, at Scavenius, efter at Loven var vedtagen, udtalte, at hvis Beboerne bleve for haardt ramte ved denne Lov, kunde man altid senere hen hjælpe dem paa Finansloven; det hastede jo at faa Loven vedtagen, men saa kunde man jo hjælpe dem senere hen, hvis det gik galt.

Og det har vist sig, at man senere hen har maattet hjælpe dem efter en meget stor Maalestok. Det viser sig jo efter de Opgørelser, som findes i Kommissionens Betænkning, at det med Renterne af de Laan, de have faaet af Statskassen, nu er over 800,000 Kr., som Beboerne have maattet faa til Hjælp af Statskassen. Nu forekommer det mig ganske vist ikke fuldstændig berettiget at medregne Renterne af de Laan, som ere givne, thi disse Laan ere jo i Virkeligheden givne som rentefri Laan. Jeg tror, at det aldrig har været Digeskatyernes Tro, at de skulde betale disse Laan tilbage, og jeg kan ligeledes anføre Beviser for, at det heller ikke har været de daværende Ministres eller den daværende Rigsdags eller Finansudvalgs Mening, som have ydet disse Laan, at Laanene nogen Sinde skulde betales tilbage. Da Digeskatyterne f. Eks. i 1882 henvendte sig til Regering og Rigsdag, udtalte Finansminister Estrup, at disse Laan maatte betragtes paa lignende Vis som de for-tidige Laan til Ribe Havnekasse, hvilke bleve eftergivne i Slutningen af Halvfjerdserne. Det samme udtalte Finansudvalgets Ordfører, Berg; han sluttede sig ganske til Estrup. Og i 1884 henstillede Finansudvalget endogsaa til Ministeriets Afgørelse, om de ydede Laan burde være rentefri Laan, eller om de ikke hellere